

FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I LINKÖPING
 Enhet 2

DOM
 2012-07-12
 Meddelad i
 Linköping

Mål nr
 3476-12
 Enhet 2

SÖKANDE

Paradox - K. Rahm AB, 556467-4751
 Kerstin Rahm Sjögren
 Slottsåvägen 30
 511 91 Skene

MOTPART

Migrationsverket
 601 70 Norrköping

SAKEN

Överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling, LOU

KONKURRENSVERKET	
2012-07-13	
Avd	
Dnr	
Doss	Aktbil

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår ansökan.

Dok.Id 89700

Postadress
 Box 406
 581 04 Linköping

Besöksadress
 Brigadgatan 3

Telefon
 013-25 10 00

E-post:
 forvaltningsratten@linkoping.dom.se

Telefax
 013-25 11 40

Expeditionstid
 måndag – fredag
 08:00-16:00

BAKGRUND OCH YRKANDEN M.M.

Migrationsverket genomför upphandlingen "Förhandlad upphandling avseende handledning till Migrationsverkets personal" med beteckning dnr 22-2011-16160 (upphandlingen). Upphandlingen genomförs genom förhandlat förfarande och det är lägsta pris som tillämpas som tilldelningsgrund. Den 23 maj 2012 lämnades besked via mail till respektive anbudsgivare huruvida Migrationsverket hade för avsikt att teckna avtal med dem.

Paradox - K. Rahm AB (Bolaget) ansöker om överprövning av upphandlingen och yrkar att upphandlingen ska göras om.

Migrationsverket motsätter sig bifall till ansökan.

VAD PARTERNA ANFÖRT

Bolaget

Motiveringen till att Migrationsverket inte tecknar avtal med Bolaget är att Bolaget inte lämnat in priset enligt förutsättningarna. Bolaget anser att det är felaktigt ställda krav på hur priset ska anges, dvs. att det i timpriset ska ingå rese- och hotellkostnad. I sin offert påpekade Bolaget att det inte går att ge ett exakt pris på resekostnaderna, om man åker kollektivt, eftersom priserna hela tiden ändras på både flyg och tåg. Priserna avgörs bl.a. utifrån hur långt innan resan man bokar samt om det är tur och retur eller enkel resa. Dessutom samordnas Bolagets uppdrag efter resor, för att på detta sätt få ner priset för uppdragsgivarna, något som borde uppskattas av en statlig myndighet. Bolaget hade en skälig motivering till varför prisuppgifterna lämnades in på det sättet som gjordes och hoppades därför att förnuftet skulle segra över byråkratin. Det är helt orimligt att ha ett skall-krav som inte går att uppfylla. Bolaget har vidare uppmärksammat att Migrations-

verket i senare upphandlingar har frångått principen att inkludera resekostnaderna i timpriset. Med de krav som Migrationsverket ställer på hur priset ska anges, utesluter man alla leverantörer vars anställda inte promenerar, cyklar, kör bil eller åker lokalbuss.

Migrationsverket

Migrationsverket har genomfört en ramavtalsupphandling av konsultstöd som handledare till Migrationsverkets personal avseende elva geografiska områden/orter. Upphandlingen genomfördes genom förenklat förfarande enligt LOU. Syftet var att teckna ramavtal med flera leverantörer inom respektive område. Beträffande områdena Sundsvall, Boden och Kiruna inkom emellertid inte några anbud, varför Migrationsverket nu genomför en förhandlad upphandling för att täcka behovet avseende dessa områden. Mot denna bakgrund skickade Migrationsverket en inbjudan att lämna anbud avseende områdena Boden och Kiruna bl.a. till Bolaget. Av denna inbjudan framgår bl.a. att Migrationsverket inte kan göra avsteg från de ursprungliga villkor som ställdes vid den förenklade upphandlingen och att det förfrågningsunderlaget ska användas. Av förfrågningsunderlagets prisbilaga framgår tydligt att lämnade priser ska inkludera samtliga med uppdraget förenade kostnader såsom administrativa kostnader, resekostnader, restidskostnader, traktamente, logi etc. Detta krav kan inte anses stå i strid med någon av de grundläggande principerna för offentlig upphandling.

I det anbud som Bolaget ingett har priserna lämnats exklusive rese- och logikostnader. Migrationsverket har således inte haft någon laglig möjlighet att inom ramen för det aktuella upphandlingsförfarandet anta Bolagets anbud. En förutsättning för att använda detta förfarande är att de ursprungliga villkoren för kontraktet inte ändras väsentligt. Ett frångående av kravet på att lämnade priser ska inkludera samtliga med uppdraget förenliga kost-

nader, är enligt Migrationsverket en sådan väsentlig ändring av kontraktsvillkoren som inte är tillåten.

Med hänvisning till det ovan anförda kan Migrationsverket inte anses ha brutit mot någon av de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller mot någon annan bestämmelse i nämnda lag på ett sådant sätt att Bolaget lidit eller kan komma att lida skada.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Enligt 1 kap. 9 § LOU ska upphandlande myndigheter behandla leverantörer på ett likvärdigt och icke-diskriminerande sätt samt genomföra upphandlingar på ett öppet sätt. Vid upphandlingar ska vidare principerna om ömsesidigt erkännande och proportionalitet iakttas.

Av 16 kap. 6 § LOU framgår att om den upphandlande myndigheten har brutit mot de grundläggande principerna i 1 kap. 9 § LOU eller någon annan bestämmelse i denna lag och detta har medfört att leverantören har lidit eller kan komma att lida skada, ska rätten besluta att upphandlingen ska göras om eller att den får avslutas först sedan rättelse har gjorts.

Förfrågningsunderlaget – krav på tjänsten (bilaga 2)

Ersättning

Ersättningen ska anges i SEK exklusive moms för och innehålla samtliga för uppdraget förenade kostnader såsom administrativa, resekostnader, restidskostnad, traktamente, logi etc:

- Pris per timme (60 minuter)
- pris per halvdag (3 timmar)
- pris per heldag (6 timmar)

Anbudsgivaren ska fylla i priser i prisbilagan.

Är detta krav uppfyllt?	☐ Ja	☐ Nej
Prisbilagan är bilagd	☐ Ja	☐ Nej

Förvaltningsrätten gör följande bedömning.

I mål om ingripande enligt LOU gäller som huvudprincip att den part som gör gällande att en upphandling är felaktig på ett klart sätt ska ange på vilka omständigheter han grundar sin talan och att domstolens prövning är begränsad till de grunder som parten har åberopat (se RÅ 2009 ref. 69).

Bolaget gör gällande att det i upphandlingen har ställts ett skall-krav som inte går att uppfylla och att Migrationsverket, med de krav som man ställer på hur priset ska anges, utesluter alla leverantörer vars anställda inte promenerar, cyklar, kör bil eller åker lokalbuss. Det är enligt Bolaget inte rimligt att kräva att det i timpriset ska ingå rese- och hotellkostnad.

En upphandlande enhet är fri att välja vilka kriterier som ska ingå i anbudsutvärderingen under förutsättning att dessa inte strider mot LOU eller de EU-rättsliga principerna som ligger till grund för lagstiftningen. Proportionalitetsprincipen, som en av de grundläggande principerna, innebär att den upphandlande myndigheten inte får ställa högre krav på leverantören eller leveransen än vad som behövs och som får anses vara ändamålsenligt för den aktuella upphandlingen. Kraven ska således ha ett naturligt samband med och stå i proportion till det behov som ska täckas. Av EU-domstolens praxis rörande proportionalitetsprincipen framgår att en bedömning ska göras i tre steg. För det första ska en bedömning göras om det är en lämplig och effektiv åtgärd för att uppnå det eftersträvade syftet. För det andra ska en bedömning göras om åtgärden är nödvändig för att uppnå det eftersträvade syftet, såtillvida att det inte finns något mindre ingripande alternativ. För det tredje ska det bedömas om den negativa effekten som åtgärden får är oproportionerlig eller överdriven jämfört med det eftersträvade syftet.

I upphandlingen tillämpas lägsta pris som tilldelningsgrund. Migrationsverkets syfte med det ställda kravet på att det i timpriset ska ingå rese- och hotellkostnad får anses vara att säkerställa att det verkligen är den anbudsgivare som erbjuder det lägsta priset som tilldelas kontrakt. Kraven framstår som både lämpliga och effektiva för att uppnå detta syfte.

Förvaltningsrätten har därefter att ta ställning till om skall-kravet är nödvändigt för att uppnå syftet med upphandlingen. Syftet med upphandlingen är att erhålla kompetens i form av handledare till Migrationsverkets personal till lägsta möjliga kostnad. Det är därför angeläget att alla kostnader redovisas i anbudena så att Migrationsverket kan göra en rättvisande jämförelse mellan de olika anbudsgivarna. Förvaltningsrätten finner inte att aktuellt krav skulle vara orimligt eller omöjligt att uppfylla samt att kravet får anses nödvändigt för att kunna identifiera den anbudsgivare som lämnat lägst pris.

Slutligen anser förvaltningsrätten att den eventuella negativa effekt som skall-kravet skulle kunna få för de leverantörer vars anställda inte promenerar, cyklar, kör bil eller åker lokalbuss att i förväg uppskatta sina resekostnader får bedömas vara marginell. Skall-kravet kan inte anses vara oproportionerligt för att uppnå det eftersträvade syftet. Det aktuella kravet är således förenligt med proportionalitetsprincipen och Migrationsverket har därmed varken brutit mot LOU eller de grundläggande EU-rättsliga principerna. Ansökan ska därför avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1D LOU).

Anders Mellstrand

Föredragande har varit Andrea Ritzer.

SVERIGES DOMSTOLAR

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Jönköping. **Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.**

Överklagandet ska ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då klaganden fick del av beslutet. Tiden för överklagandet för offentligpart räknas emellertid från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagandet infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att prövningstillstånd meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas, anledning förekommer till ändring i det slut vartill förvaltningsrätten kommit eller det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. den klagandes namn, personnummer, yrke, postadress och telefonnummer. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till kammarrätten,
2. det beslut som överklagas med uppgift
3. om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
4. de skäl som klaganden anger till stöd för begäran om prövningstillstånd,
5. den ändring av förvaltningsrättens beslut som klaganden vill få till stånd,
6. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Skrivelsen ska vara undertecknad av klaganden eller hans ombud. Adressen till förvaltningsrätten framgår av beslutet. Om klaganden anlitar ombud ska denne sända in fullmakt i original samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska Ni utan dröjsmål anmäla ändringen till kammarrätten.

I mål om överprövning enligt lagen (2007:1091) om offentlig upphandling eller lagen (2007:1092) om upphandling inom områdena vatten, energi, transporter och posttjänster får avtal slutas innan tiden för överklagande av rättens dom eller beslut har löpt ut. I de flesta fall får avtal slutas när tio dagar har gått från det att rätten avgjort målet eller upphävt ett interimistiskt beslut. I vissa fall får avtal slutas omedelbart. Ett överklagande av rättens avgörande får inte prövas sedan avtal har slutits. Fullständig information finns i 16 kapitlet i de ovan angivna lagarna.

Behöver Ni fler upplysningar om hur man överklagar kan Ni vända Er till förvaltningsrätten.

DV 3109/1D LOU